

Bergs kommun

Rektorn vid Hackås skola

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Hackås skola
i Bergs kommun

Tillsyn i Hackås skola

~~Skolinspektionen genomför tillsyn i Bergs kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.~~

Hackås skola besöktes av Skolinspektionen den 11 februari 2014.

Fakta om skolan

Hackås skola ligger i norra delen av Bergs kommun, ca två mil från centralorten Svenstavik, med utsikt över fjäll och sjö. Utbildningen omfattar förskoleklass till och med grundskolans årskurs 6. Vid skolan finns även elever i grundskolskolan som får sin utbildning inom grundskolan. Vid tiden för tillsynen har skolan totalt 79 elever, varav 13 elever i förskoleklass.

Skolans huvudbyggnad är uppförd helt nyligen. Den tidigare skolan förstördes i en brand i januari 2012. I de nya moderna lokalerna finns bland annat ett bibliotek och ett stort samlingsrum med en scen.

Hackås skola leds av en rektor som tillträdde sin tjänst veckan innan Skolinspektionens besök. Skolans pedagogiska personal är organiserad i arbetslag. Rektorn är även ansvarig för två fritidshemsavdelningar. Skolinspektionens tillsyn över kommunens fritidshem genomförs på kommunövergripande nivå och behandlas i ett särskilt beslut (dnr 43-2012:4678).

Kunskapsresultat

Skolverket publicerar officiell statistik om skolväsendet, när det gäller grundskolan på såväl riksnivå som skolnivå. Här används statistiken för att beskriva kunskapsresultaten vid Hackås skola, även relaterat till genomsnitt för riket.

Läsåret 2012/13 fick samtliga elever i årskurs 6 godkända betyg (A-E) i alla ämnen, förutom i ämnet idrott och hälsa där inte fullt alla elever nådde kunskapskraven. Samma läsår nådde också samtliga elever kravnivåerna på de nationella ämnesproven i svenska, engelska, matematik, biologi och samhällskunskap. Dessförinnan, läsåret 2011/12, nådde samtliga elever i årskurs 6 godkända resultat på ämnesproven i svenska och engelska. I ämnet matematik var det enstaka elever som inte klarade kravnivån på alla delprov. I dessa delar ligger skolans resultat över nivån i riket.

Resultat på nationella prov i årskurs 3 läsåret 2012/13 visar att i ämnet svenska klarade samtliga elever kravnivån på sju av åtta delprov och i ämnet matematik klarade samtliga elever kravnivån på fem av sju delprov. Resultaten på de tre delprov där måluppfyllelsen inte var hundra procentig är prickade i statistiken på grund av lågt elevantal, i övrigt är resultaten högre än i riket. Läsåret innan låg resultaten i ämnesproven i svenska och matematik under genomsnittet i

riket. I ämnet svenska var andelen elever som nådde kravnivån på de olika delproven 66,7–86,7 procent (i riket 84,7– 97,4 procent). Ett lågt elevantal medför dock att resultaten får läsas med försiktighet då enstaka individers resultat har stor inverkan på utfallet.

Skolenheten har inte redovisat något underlag som visar på andelen elever som har nått de nationella kunskapskraven i de ämnen i årskurs 3 där kunskapskrav för utbildningen finns.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn av Hackås skola talar för att det hos personalen finns ett engagemang för att eleverna ska få en utbildning av god kvalitet. I intervjuer beskriver personal att de känner ett gemensamt ansvar för eleverna och att de arbetar efter principen att *"allas barn är allas barn"*. Skolans nya lokaler ger förutsättningar för en god lärandemiljö och för utövande av skapande inslag som ingår i skolans kulturprofil, såsom teater och bild.

Hackås skola har under de senaste åren haft flera byten av rektorer. Skolinspektionens tillsyn visar på brister som sannolikt kan sättas i samband med avsaknaden av varaktigt ledarskap. Skolan saknar strukturer och rutiner på flera av de områden som rektorn enligt skollag och läroplan har särskilt ansvar för. Det gäller exempelvis arbetet med särskilt stöd och arbetet med att följa upp och utveckla utbildningen. Rektorns roll är att leda och samordna det pedagogiska arbetet och särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Skolinspektionen bedömer att det genom att en ny rektor tillträtt finns förutsättningar för ett tydligt pedagogiska ledarskap, men att ytterligare åtgärder behövs för att realisera detta.

Skolinspektionens utredning visar att skolan saknar rutiner för hur systematiskt kvalitetsarbete ska bedrivas brett förankrat tillsammans med personal och elever. Skolan saknar dokumentation som innehåller information om resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete. Bristerna är allvarliga eftersom syftet med att systematiskt följa upp och analysera resultat i förhållande till nationella mål är att få syn på åtgärder som behövs för att öka måluppfyllelsen och för att förbättra verksamheten.

Tillsynen visar vidare att skolan inte har en fungerande arbetsgång för arbetet med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd. Brister finns i flera delar av processen: att uppmärksamma, utreda, dokumentera och åtgärda. Skolan behöver vidta åtgärder för att säkerställa att elever som har behov av särskilt stöd får det stöd de behöver och har rätt till.

Vid intervjuer uppger elever och lärare att klimatet på skolan är trevligt och att trivseln är god. Skollagen ställer dock krav på att skolor, även under sådana

förhållanden, ska bedriva ett aktivt arbete för att motverka kränkande behandling och som ett led i detta upprätta en plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen konstaterar i beslutet att skolans arbete med planen mot kränkande behandling brister. Skolinspektionen bedömer dessutom att skolans elevhälsa inte uppfyller skollagens krav på att vara förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bergs kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 september 2014 redovisas för Skolinspektionen till adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Bergs kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Följ upp och utvärdera skolans ordningsregler under medverkan av eleverna och fatta sedan beslut om hur ordningsreglerna ska utformas.
- Kartlägga elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av kränkande behandling. Analysera kartläggningen för att identifiera risker för kränkande behandling och formulera utifrån detta konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet.
- Se till att planen mot kränkande behandling innehåller
 - a) konkreta mål som utgår från slutsatserna av kartläggningarna och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga kränkande behandling,
 - b) rutiner för hur elever och vårdnadshavare ska göra för att anmäla kränkande behandling,
 - c) rutiner för hur personalens och rektorns anmälningsskyldighet ska fullgöras vid fall av kränkande behandling,

- d) rutiner för hur kränkande behandling ska utredas, åtgärdas och dokumenteras, samt
- ~~⇒ en beskrivning av hur elever ska medverka och har medverkat i det~~ främjande och förebyggande arbetet.

Motivering

Ordningsregler

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet, de ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp. Det är rektorn som ska besluta om ordningsregler.

En viktig grund för att åstadkomma trygghet och studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever och personal om de gemensamma värden som ska gälla. Exempelvis genom att medverka i utarbetandet av ordningsregler ges eleverna möjlighet att delta i utformningen av lärandemiljön (prop. 2009/10:165 s. 319).

Skolinspektionen har tagit del av dokumentet "*Ordningsregler för Hackås skola läsåret 2010-2011*". I intervju uppger lärare att personalen "*tar fram och dammar av*" de nedskrivna ordningsreglerna för att se om justeringar behövs och att eleverna då har möjlighet att påverka. Elever förklarar i intervju att de känner till att skolan har ordningsregler men de inte har varit med och bestämt vilka regler som ska finnas. De uppger vidare att lärarna aldrig läser upp reglerna och att de inte har hört talas om några nya regler på flera år.

Ordningsreglerna ska följas upp, de är alltså inte en gång för alla givna, utan behöver med regelbundenhet diskuteras och formuleras med elever så att de speglar skolans unika och aktuella behov.

Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av dateringen på ordningsreglerna, att skolan inte har följt upp ordningsreglerna på sådant sätt som skollagen föreskriver.

Åtgärder mot kränkande behandling

Enligt skollagen är lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

I skollagen anges att det inom ramen för varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Som ett led i detta ska varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse

för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av förarbeten till lagen (prop. 2007/08:95 s. 576 f. och 2005/06:38 s. 139 f.) framgår att planen ska vara anpassad till de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten. Allmänt kan sägas att planen dels ska ta sikte på ingripanden i akuta situationer, dels avse både förebyggande och uppföljande verksamhet. Den ska innehålla rutiner för hur personalen i verksamheten ska agera, ansvarsfördelning samt hur händelser och åtgärder ska dokumenteras med mera. Enligt Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) bör planen återspegla förhållandena i verksamheten och en kartläggning ligga till grund bedömningen av vilka insatser som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling under det kommande året.

Skolinspektionen har fått del av skolans plan mot kränkande behandling som benämns "*Likabehandlingsplan för Hackås skola läsåret 2010/2011*". Av intervju med lärare framgår att det inte har framtagits någon senare plan. Lärare uppger att skolan under föregående termin har genomfört viss kartläggning, enkäter och uppföljande samtal med elever, men att resultaten inte har sammanställts och analyserats. I den redovisade planen saknas rutiner för personalens anmälningsskyldighet till rektorn samt för rektorns anmälningsskyldighet till huvudmannen vid förekomst av kränkande behandling. Det framgår inte heller hur elever och vårdnadshavare ska göra för att anmäla kränkande behandling.

Den nya rektorn har noterat att skolans plan mot kränkande behandling är inaktuell. Enligt rektorn saknar skolan också rutiner för hur kränkande behandling ska dokumenteras.

Även om rektorn på ett kunnigt sätt beskriver hur arbetet med planen mot kränkande behandling ska bedrivas framöver, visar Skolinspektionens utredning att skolans arbete med planen i nuläget inte uppfyller skollagens krav. Ovan under rubriken *Bedömning* anges de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 5 § skollagen

6 kap. 6, 8, 10 §§ skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Bergs kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Skapa fungerande rutiner för arbetsgången med särskilt stöd som överensstämmer med skollagens krav, så att:
 - a) Skolans personal anmäler till rektorn när de uppmärksammar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd.
 - b) Rektor ser till att en utredning om elevens behov av särskilt stöd görs, varvid elevens skolsituation kartläggs med hänsyn till omständigheter på individ-, grupp- och skolnivå.
 - c) Samråd sker med elevhälsan vid utredningen.
 - d) Rektor, eller den som beslutanderätten överlåtits till, beslutar om åtgärdsprogram alternativt beslutar om att inte utarbeta åtgärdsprogram.
 - e) Åtgärdsprogram utarbetas för elever som ska ges särskilt stöd och vårdnadshavare och elev ges möjlighet att delta vid utarbetandet.
- Se till att eleverna får det särskilda stöd som en utredning visar att de behöver, till exempel studiehandledning på modersmål.

Motivering

Enligt skollagen ska skolpersonal anmäla till rektor om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektor, och om utredningen av elevens behov visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektor besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Rektor kan överlåta sin beslutanderätt till någon annan, förutom i fall då beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en särskild undervisningsgrupp eller i form av anpassad studiegång.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Studiehandledning på modersmål är en form av särskilt stöd som elever som har behov av det ska få enligt skolförordningen.

I intervjuer uppger rektorn och lärare att det saknas strukturer för arbetet med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd och att processen inte fungerar. Rektorn uppger att skolan sedan en tid tillbaka inte har skrivit åtgärdsprogram och att elevers behov av särskilt stöd inte har utretts tillfredsställande. Lärare uppger att skolans arbete med åtgärdsprogram har *"legat på is"* då det inte funnits någon rektor som styrt eller tagit ansvar för arbetet. Lärarna beskriver att de själva eller tillsammans i arbetslaget har gjort kartläggningar av elevers behov av särskilt stöd. Lärarna menar att även om dokumentation har saknats i stor utsträckning har de i den löpande verksamheten arbetat med att ge stöd till elever som behöver det.

Vid skolan finns elever som är nyanlända till Sverige. I intervju med rektorn framkommer att det trots att dessa elever bedöms vara i behov av särskilt stöd inte finns någon dokumentation angående detta. Dock uppger lärare i intervju att åtgärdsprogram finns för några av dessa elever. Det framkommer också att det finns elever som har behov studiehandledning på modersmål som inte får sådant stöd. Somaliska är ett modersmål som studiehandledning inte ges på trots att behov finns.

Enligt intervju med rektorn får inte alla elever som behöver särskilt stöd sådant stöd. I elevintervju framkommer också exempel på att det finns elever med upplevda läs- och skrivsvårigheter som efterfrågat utredning om stödbehov, vilket inte kommit till stånd. Lärarna efterfrågar rektorns stöd i arbetet med att prioritera stödresurser på skolenheten och framför önskemål om att få till stånd ett lokalt elevhälsoteam som forum för bedömningar.

Skolinspektionens bedömer att skolenheten saknar en fungerande arbetsgång för arbetet med särskilt stöd som säkerställer att elever får det särskilda stöd de har rätt till. Skolenheten uppfyller inte skollagens bestämmelser om utredning av elevers eventuella behov av särskilt stöd och inte heller kraven på att utarbeta och besluta om åtgärdsprogram samt ge särskilt stöd till elever som behöver det.

För att undervisningen för nyanlända elever ska kunna anpassas till elevernas tidigare kunskaper behöver skolan kartlägga varje elevs skolbakgrund och kunskaper i alla ämnen för att kunna göra en individuell planering för eleven (jfr Skolverkets allmänna råd, Utbildning av nyanlända elever, SKOLFS 2009:15). Om den individuella utredningen konstaterar ett behov av särskilt stöd behöver rektorn se till att åtgärdsprogram beslutas och utarbetas. Åtgärder i form särskild undervisningsgrupp eller anpassad studiegång ska rektorn fatta särskilda beslut om och även dokumentera det i elevens åtgärdsprogram.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen, 5 kap. 4 § skolförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Bergs kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Skapa rutiner för hur kvalitetsarbete ska bedrivas på skolenheten och för hur personalen, eleverna samt vårdnadshavarna ska delta i arbetet.
- Följa upp och sammanställa enhetens resultat, bland annat måluppfyllelsen i förskoleklassen, kunskapsresultat i årskurs 3 och 6 i alla ämnen som har kunskapskrav samt skolans arbete med värdegrundsfrågor.
- Analysera utifrån uppföljningen vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen.
- Identifiera utifrån analysen utvecklingsområden och besluta vilka insatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas.
- Se till att dokumentationen av enhetens resultat är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om utvecklingsinsatser, och att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.
- Rektorn ska ta sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verka för att utbildningen utvecklas och bedrivs i enlighet med skollagens och läroplanens krav.

Motivering

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det vid skolenheten genomförs ett kvalitetsarbete som består i systematisk och kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Dokumentationen bör innehålla information om resultat och måluppfyllelse, analys av förbättringsområden samt beslut om förbättringsåtgärder. Elever, föräldrar och allmänhet ska kunna få del av viktig information om verksamheten för att bli mer delaktiga och få ökade möjligheter att göra val och påverka verksamhetens utveckling. För huvudmannen utgör den samlade dokumentationen av kvalitetsarbetet ett underlag för bedömning av olika verksamheters

skilda förutsättningar och resultat och kan därmed bilda underlag för prioriteringar och insatser för ökad måluppfyllelse (prop. 2009/10:165, s. 305).

Skolinspektionen har fått del av Hackås skolas kvalitetsrapport för läsåret 2011/12 samt en mall avsedd för kvalitetsrapporten läsåret 2012/13 som inte är ifylld. Den första rapporten innehåller beskrivningar av arbetet inom olika områden, såsom likabehandling, särskilt stöd och samarbete med hemmen, men det framgår inte vilka resultat arbetet lett till. Underlagen ger, enligt Skolinspektionens mening, inte information om skolenhetens resultat och måluppfyllelse, analyserade förbättringsområden och beslutade åtgärder. Den omständigheten att dokumentationen är av gammalt datum talar också för att kontinuiteten och systematiken i skolans kvalitetsarbete brister.”

Vid tillsynen uppger lärare att personalen diskuterar skolans resultat, men att uppföljningar inte används till analyser och att det är dålig ordning på den dokumentation av arbetet som genomförs.

Rektorn uppger att skolan i stor utsträckning saknar uppföljning av måluppfyllelsen. Rektorn har för avsikt att sammanställa flera års resultat, exempelvis resultat på ämnesprov. Enligt rektorn behöver skolan också gå igenom resultat och måluppfyllelse och diskutera vad resultaten beror på och vad som kan förbättras, exempelvis i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att skolan har bristande strukturer och rutiner för arbetet med att följa upp, analysera och bedöma utbildningens resultat i förhållande till de nationella målen. Skolenhetens systematiska kvalitetsarbete och dokumentationen av detta, uppfyller inte skollagens krav. Ovan under rubriken *Bedömning* anges de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa bristerna.

Pedagogiskt ledarskap

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. I läroplanen anges att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

I detta beslut framför Skolinspektionen kritik mot att skolan saknar strukturer och rutiner på flera av de områden som rektorn har ett särskilt ansvar för enligt läroplanen, såsom skolans arbete med särskilt stöd och systematiskt kvalitetsarbete. Lärarna beskriver att skolan under olika ledarskap har försökt ta tag i utvecklingsområden, men att arbetet fallit vid skolledarbyten och att man ständigt har fått börja om från början. För personalen har istället mycket

handlat om att hålla den löpande verksamheten igång. Lärarna uppger att de har varit med vid kommungemensamma utbildningstillfällen, men att sådant kompetensutvecklingsarbete inte har fortsatt lokalt på skolan. Pedagogiska diskussioner har saknats under många år enligt lärare. Lärare menar att det kvarstår arbete med att fullt ut implementera de nya styrdokumentet och efterfrågar stöd från rektorn i detta arbete. Ett annat område som enligt lärare behöver förbättras rör samverkan mellan personal i förskoleklass, skola och fritidshem för att stödja elevernas utveckling och lärande på ett mångsidigt och långsiktigt sätt. Även här har rektor ett särskilt ansvar för att sådant samarbete utvecklas. Lärarna uppger samtidigt att skolan nu står inför en ny start och att den tillträdde rektorn uppfattas som kunnig.

Skolinspektionen kan vid tillsynen konstatera att det finns brister i ledningen av det pedagogiska arbetet vid skolenheten, brister som inte kan anses åtgärdade enbart genom att en ny rektor tillträtt. Skolinspektionen bedömer visserligen att rektorn redan under sin första vecka initierat åtgärder av det slag som behövs för att avhjälpa bristerna, men ytterligare insatser krävs för att verksamheten i det här avseendet ska uppfylla skollagens krav.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen, Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011/ Läroplan för grundsärskolan 2011, 2.8 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Bergs kommun och skolans rektor måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Organisera och använda elevhälsan så att den ges förutsättningar att vara förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I enlighet med detta behöver elevhälsan
 - a) följa upp resultat av elevhälsans arbete i förhållande till de nationella målen och identifiera behov av insatser samt utifrån det planera och utveckla arbetet,
 - b) arbeta förebyggande med särskilda åtgärder utifrån identifierade behov,
 - c) arbeta främjande med generella insatser för att skapa en god lärandemiljö,

- d) arbeta individuellt inriktat med insatser för varje elevs lärande och utveckling, samt
- e) samverka med övriga personalgrupper i skolan på ett kontinuerligt och strukturerat sätt.

Motivering

Samlad elevhälsa

I skollagen anges att det för eleverna ska finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i förarbeten (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276) som framhåller bland annat följande: Elevhälsans uppgift bör vara att främja lärande, utveckling och hälsa hos alla elever och att ha fokus på elever som är i behov av stöd för sitt lärande. Huvudmannen har ett ansvar att följa undervisningen för att tidigt upptäcka sådana miljöer som kan vara till hinder eller ogynnsamma för elever. Elevernas egna synpunkter när det gäller vad som orsakar problem och hur de kan hanteras bör tas till vara. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolnivå. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbeta med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan.

Vid Hackås skola finns specialpedagogisk kompetens. En skolsköterska finns på skolan en dag per vecka. Personal för övriga medicinska, psykologiska och psykosociala insatser finns vid kommunens centrala elevhälsa. Kurator och övriga kompetenser tillkallas vid behov. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att elevhälsopersonal inte har varit med i arbetet med att utreda elever i behov av särskilt stöd och att utarbeta åtgärdsprogram. Enligt rektorn deltar inte elevhälsan i något planerat hälsofrämjande och förebyggande arbete vid skolan. På skolan finns inget elevhälsoteam och inte heller någon lokal elevhälsoplan. I intervju uppger elever att de har frågat efter kuratorn och att han inte har kommit till skolan på länge.

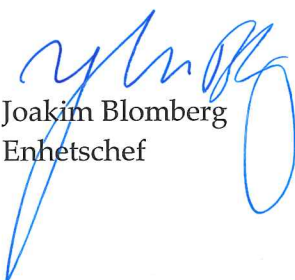
Skolinspektionen anser att resultatet av elevhälsans arbete, exempelvis elevernas trygghet och studiero, behöver följas upp och analyseras. Utifrån detta behöver elevhälsan bedöma behovet av insatser, planera sitt arbete och genomföra förebyggande insatser inom identifierade problem- eller behovsområden. Vidare behöver elevhälsan arbeta med främjande insatser, som är allmänt inriktade och som avser att bidra till generella hälsoeffekter utan att det föranleds av något särskilt problem. Elevhälsan behöver också förbättra sitt arbete med att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål, exempelvis behöver elevhälsan i normalfallet ingå i samråd vid utredningar om elevers behov av särskilt stöd. Skolan behöver även se till att det finns en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Anders Holmgren och undervisningsråd Jonas Hedström.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Linnéa Forsberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.